

Brasil pentecostal

El frec a frec entre Lula i Bolsonaro en les eleccions presidencials d'aquest gran país de l'Amèrica Llatina ha restat marcat per la militància pentecostal, penjada del candidat conservador i ultraliberal, el president sortint.

Aquest culte de l'exacerbació sentimental religiosa, de matriu protestant, clarament anticatòlic, representava un 5% de la població en la dècada dels setanta. En el fil de l'esdeveniment electoral, significa en canvi un 30%, pràcticament un de cada tres brasilers adults; signifiquen seixanta milions de persones, dels dos-cents disset que s'estimen en un país gegant com aquest. De fet, és el cinquè país del món en extensió, tot i que densament poc poblat, amb 25,5 habitants per km², al costat dels 243 de Catalunya o els 517 de França.

Més d'un 90% de la població brasilera es professa cristiana, dels quals un 50% continua essent catòlica, mentre la resta es declara membre d'algun culte protestant: pentecostals, baptistes, evangelistes o d'altres confessions sorgides de la reforma luterana del segle XVI de la mà i la ploma de Martí Luter (+1546), qui promocionà una àmplia transformació de l'Església a Alemanya, que s'acabà convertint en un veritable cisma en el si europeu, agomboiat per altres capítosts reformadors com Calví (+1564) o Zwingli (+1531) a Suïssa, amb la seva influència als Països Baixos, Escandinàvia o Anglaterra. La reforma pretenia donar un cop de puny sobre la taula, perquè l'Església no perdés el seu tremp cristià. Per aquest motiu va apostar no tant per la institució, les tradicions, la pràctica dels sagraments, la jerarquia o l'obediència al papa, sinó que accentuava la importància de la vivència de la fe, molt més espiritual; l'Església invisible com a comunitat dels creients que Déu coneix i la lliure lectura i interpretació de la Bíblia.

En la recent celebració del sínode diocesà a Vic aquesta tardor de 2022, encara s'hi ha sentit alguna veu reclamant que la gent no llegeixi lliurement la Bíblia, perquè es pot equivocar: un excés típicament catòlic, avui dia pràcticament una heretgia; un ressò dels moviments antiprotestants del no tan llunyà segle XVI, amb la seva reforma i contrareforma catòlica i el seu concili de Trento (1563).

Neymar, potser el jugador més popular del Brasil de Lula i Bolsonaro, on el futbol deu ser la segona religió més professada, pertany a una petita església baptista, Peniel, a la qual assisteix des de petit als cultes. Els baptistes, bàsicament, són contraris a conferir el sagrament baptismal als infants i tan sols l'atorguen a aquells adults que abracen la fe. A principis de juny de 2015, el Barça guanyava la *Champions League* europea. En les celebracions del final del partit, Neymar va sorprendre tothom quan es va col·locar una cinta blanca al cap, a l'estil Karate Kid, on es podia llegir «100% Jesús». De fet, aquest

talentós jugador no desaprofita cap oportunitat per donar testimoni de la seva fe, però fins aquell moment potser el públic del futbol no n'era tan conscient.

Però en aquestes eleccions brasileres s'ha parlat molt dels pentecostals, un moviment protestant, més que no pas una Església en el sentit que l'entendem en l'àmbit catòlic, que promociona l'expressió religiosa com a mostra de la fe, el sentiment viscut en el si de la celebració vibrant, sentimental, expressiva i efervescent de la pràctica religiosa. De fet, els moviments i les esglésies protestants foren promocionats pels predicadors nord-americans a partir dels anys 1970 per tal de minar la fortalesa de l'Església catòlica, en ple auge de la teologia de l'alliberament. Aquesta, corresponent a un veritable moviment, reprimint al seu torn pel duet Ratzinger-Wojtila, significava la implicació política de l'Església en la societat, en la recerca del progrés econòmic i social de la població, des de l'aposta pels més pobres, promocionant-los en la seva dignitat humana. No obstant, les polítiques colonialistes dels Estats Units trobaven una gran resistència en les societats sud-americanes, de manera que varen començar a enviar-hi els seus predicadors per a fracturar-les i convertir-les en un element molt més dòcil a l'hora de colonitzar-les.

L'exemple de l'èxit de l'aliança del protestantisme amb el neoliberalisme exacerbada es troba en Bolsonaro, potser l'aliat més fidel de Trump, en les seves polítiques ultraliberals, que acaben produint una distància cada cop més gran entre pobres i rics, entre propietaris de terres i capitalistes amb els treballadors. El Partit dels Treballadors no és en va encapçalat per Lula; ell, que no és cap joia, enfangat en acusacions de corrupció, tant o més que Bolsonaro. La L feta amb els dits s'ha erigit com a signe de triomf i fidelitat al nou president del Brasil.

Una vegada més, el fet religiós decanta la presa de decisions polítiques. Un país equilibrat viurà una religió equilibrada; en canvi, un país amb problemes, viurà la religió de forma problemàtica.

Que Déu hi faci més que nosaltres!

